

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 27.

V Ljubljani, v sredo 4. februvarja 1885.

Letnik XIII.

Nemški Schulverein pa kranjska hranilnica,

ali

občni zbor nemškega Schulvereina in njegovi najnovejši nameni.

(Podučno berilo za višjo deželno in šolsko oblast.)

Ko se je mestni odbor Ljubljanski nekoliko časa obotavljal z vstanovo nemške ljudske šole v Ljubljani ter zahteval, naj se mu najprej dokaže potreba take šole, zaganjali so nemško-liberalni listi strasanski krik o zatiranju tukajšnjih Nemcev, ki je odmeval od vzhoda do zahoda, od juga do severa. Naš mestni zbor je med tem svoj prvi sklep premenil ter sklenil s prihodnjim letom za nemške otroke napraviti nemške razrede na mestnih ljudskih šolah. Človek bi bil mislil, da bo ta sklep našim Nemcem in nemškutarjem po volji, da se bodo ponašali s svojo veljavo, češ, da je še zmerom tako velika, da je mestni odbor ne sme in ne more prezirati; pričakoval bi bil človek, da bodo po svojih časnikih preslavljali odločnost in vztrajnost nemških prebivalcev v Ljubljani, ki je najboljši porok za boljšo prihodnost, da još Nemška ni propadla itd. itd. Toda vsega tega ni bilo, pač pa vse kaj drugega. Pred nekimi dnevi imela je tukajšnja podružnica nemškega „Schulvereina“ svoj občni zbor. Pri tej priliki je prišla v razgovor tudi nemška ljudska šola, ki jo hoče napraviti mestni odbor v Ljubljani. In kaj je rekla tukajšnja nemška gospôda? Ta šola, tako nekako je govoril „Schulvereinov“ načelnik, dr. Suppan, bo popolnoma hladne pustila nemške prebivalce mestne, ker je pri sedanjih okoliščinah dognana reč (?), da bode ta nemška šola nemškim otrokom poduk v nemščini nestrpljivo ogrenila in potežila! In neki drugi govornik imenoval je to šolo spako, kateri bodo nemški starši šli s pota. Ali mar to ni najboljši in najjasnejši dokaz, da tukajšnjim Nemcem prav za prav ni bilo nič mar za nemško šolo, ki so jo s posebno peticijo tako silno zahtevali od višje šolske oblasti, ampak da so hoteli le slovensko večino mestnega odbora s tem nekako dražiti, da so nalašč iskali pre-

pira in prilike, se hudovati in pred svetom pritoževati nad narodno stranko in njeno brezozirnostjo za nemške prebivalce? Ali ni to dokaz, da tukajšnji nemškutarji nečejo v miru in porazumljenji živeti s svojimi slovenskimi someščani, ampak se čutijo nekako nesrečne in jim je silno dolgčas, ako se ne morejo z njimi pravdati in prepirati?

In da jim v ta namen pripravne prilike nikdar ne primanjkuje, za to skrbi že nemški „Schulverein“, ki je v omenjenem občnem zboru nemškim staršem priporočal, da naj se ogibljejo mestne nemške šole, ob enem jim pa obljubil, da jim hoče on preskrbeti nemško šolo. Najprej je hotla tako šolo napraviti kranjska hranilnica, pa deželna vlada dotičnega sklepa ni potrdila. Zdaj bode to storil nemški „Schulverein“, ki ima že po svojih pravilih pravico vstanovljati nemške šole. Toda kje denarjev dobiti, ker je taka naprava jako draga, in stane vsako leto okoli 6000 gold.? Število udov nemškega „Schulvereina“ v Ljubljani je sicer od 391 poskočilo na 493, in doneskov, ki so lani znašali 600 gld., bilo je letos že 1802 gold., vendar je to še dosti premalo za tako šolo, ko bi se tudi vse obrnilo samo v ta namen. Tudi od Dunajskega glavnega društva se ni nadejati tolike podpore, da bi zadostovala za vstanovitev štirirazredne šole v Ljubljani, ker ima to društvo po raznih krajih preveč drugih potreb. Kam se toraj obrniti?

„Willst du immer weiter schweifen“, rekel je nemški pesnik, „sieh' das Gute liegt so nah!“ Čemu se daleč okoli ozirati, saj je najboljša pomoč vendar tako blizu! Kranjska hranilnica je bogata, ima dosti denarjev in lepih hiš. Deželna vlada je bila tako poredna, da ji ni hotela dovoliti vstanovitve lastne šole, tega ji pa ne bo mogla braniti, da bi ne podpirala šole nemškega „Schulvereina“. Tako si je mislila tukajšnja nemška gospôda, in tako menda tudi že sklenila, ker je dr. Suppan pri občnem zboru nemškega „Schulvereina“ kar naravnost rekel, da bode kranjska hranilnica podpirala šolo nemškega „Schulvereina“ ne samo s primernimi prostori, ampak tudi z denarji. Dr. Suppan ni samo načelnik nemškega „Schulvereina“ v Ljubljani, on je tudi ud kranjskega hranilničnega društva, in mora vedeti, kaj se je sklenilo.

Tje v en dan toraj gotovo ni govoril omenjenih besed, ki so neki zbudile jako vesel krik v nemškem Izraelu. Imeli bomo toraj v Ljubljani od nemškega „Schulvereina“ vstanovljeno, pa od kranjske hranilnice vzdrževano nemško šolo! Kaj slavna deželna vlada k temu poreče, da se hoče ta pod njenim nadzorstvom stoječi zavod tako zvito ogniti njene prepovedi, nam ni znano, to pa iz tega dogodka sprevidimo, da je od g. Svetca v kranjskem deželnem zboru stavljeni predlog o nadzorovanju hranilničnega rezervinega zaklada popolnoma opravičen in da je nujno potrebna nedavno v državnem zboru nasvetovana prememba hranilničnega regulativa.

(Konec prih.)

Anarhizem in Nemci.

Oj ti barbarski Slovani! — Tako ti vsklikuje čista nemška kri in trka na svoje prsi, češ, tū le imaš oliko in eleganco, tū le vzglednost in dostojanstvo. In ti rod slovanski, zarit si še v tléh pri krtih in netopirjih, neoglašen si in neveden, kakor pogorsko tele, ko ga priženó na somenj, komaj da ti je nemška olika nekoliko izcukala tvoje ščetine, komaj da ti je blagi nemški duh nekoliko ostrgal tvojo raskavo kožo. Tako ti govoriči ničémna svoját in z eno roko, ki kaže na svoje čelo, češ, od tū ti izhaja mala luč, z drugo pa moli proti „reichu“, rekoč: tam ti je pa prižgana luč, ki čuva in varuje, da „konea ne vzameš“.

In če bojazljivo tudi ti odpreš svoje ustne in se hočeš zagovarjati, takoj planejo na-te, kričoč ti, kje se je izcimil nihilizem, kje je narod, ki svoje carje krvavo spravlja s sveta, če ne pri Slovanih. In psovč nepregledna množica se vdere iz omikonošnih ust na-te, borni slovanski sin! Ti sicer sam spoznaš, da tudi v tvojem domu ni vse prav, da je treba še mnogo preustrojb in zato obmolknesh. A ponosno se dvigni in se ozri po protivniku, češ, če prebivaš v stekleni koči, ne meči kamenja po drugih. Kajti uprav ti, napačno olikani Nemeč, si zadnji čas pokazal, kako umestno znaš porabljati

LISTEK.

Kaj človek skusi, ako peš na Dunaj gre.

(Dalje.)

Ako dragi bralec dovoliš, naj zdaj le en sam trenutek krenem nekoliko na stran; in sicer povedal bi rad, da sem potem v svojem daljnem življenji še enkrat na enaki, vsaj temu zelo podobni način pil. Bilo je v letih, ko sem bival na Dolenjskem; nekega vročega dne me pot peljá že popoldan proti „mestu“; urno stopam, da pridem tem prej do svojega posla in brišem si potni znoj raz obraza. Zdaj zdaj imam biti pri Poganicah. Kar — kakor grški „deus ex machina“ — stoji pred menoj čvrst možak, stopivši iz za grmovja, kjer je v senci mirno in trezno ter hvaležno opravljal „Báhu“ svoj ponižni poklon. Komaj ga ogledam in spoznam položaj — že mi prijazni mož moli s svojo žilavo roko čutarico ter prosi, sili, prigovarja, da naj — pijem. Vsi moji izgovori, da mi je vroče, ... da se sra-

mujem, ... da me bližnje ženjice gledajo itd. ... niso nič izdali; drugoga mi ni odgovoril, ko: „Ej! — ne bo jim škodoval ne! a to je Vivódinčan! Naša kapljica, ki ne škoduje nikdar in nikomur!“ In — kaj sem hotel? — Naj prej, mislim si, se bom odkrižal priljudnega moža, ako ga ubogam; in — sredi velike ceste stoječ, poskusim iz čutarice piti; toda — ni šlo; le nekoliko kapljic sem bil vjel; vse druge so pa padale po meni in mi obleko orosile mesto — srčica. Kdor je kdaj na Dolenjskem bival, že iz skušnje vé, da človek, nevesč iz čutarice piti, si iz nje nikdar ne bode žeje vgasil, naj bi jo tudi spraznil; kajti tudi to je učenost; in sicer taka, da nje še šolske klopi ne poznajo.

Kakor sem že omenil, nas je ta dan celi čas izvrstno zabaval oni šnops. Najprej smo postavljali svoje „Dunajske“ noge in — veselo iskali postrežnih rok. Naj povem, da smo se po poti večidel z malim zadovoljevali, da smo bili bolj „lahki“; in tako je bilo tudi danes. Bolj in bolj se nam je pot lepo odsedala in ne še pred nočjo, — nekako o 5 1/2 uri je utegnito biti, — ko že stopamo po klanecu na-

vzgor v Vildon. Prvega človeka, ki ga tukaj vglebam in spoznam, bil je Ljubljančan, moje starosti; pogledala sva se in — oni je brž pobesil svoje oči, ker je „fehtal“ od hiše do hiše, toda — ni roko-delec bil. Menim, da se je sramoval, ker sva eden drugega spoznala.

V Vildonu tedaj smo; že visoko na Štajarskem; čist zrak smo že vživali med tem hribovjem; toda mi nismo zamogli zadovoljiti se s samim zrakom, ampak po nekaj drugem nam je dišalo, namreč po kuhinji, to se pravi: tudi po kuhinji ne, ampak po tistem, po čemur v kuhinji človeka, pa tudi še ktere drugega ... „nos boli“.

Kmalu se odločimo, v kateri hiši hočemo poprašati in poizvedeti, imajo li v njej pripravno kuharico. Vstopimo. A za Boga! smo se mi zmotili! Vse polno. Samo mlado ljudstvo. In — kar zaškrilje godec, da se po hiši vse vrti.

„Tukaj ne bo kaj prida!“ — si šeptamo drug drugemu; ali — kaj hočemo, ko smo že za mizo in že natakariča pred nami stoji. Priljudno nas ta ogovori, kaj bomo li pili. A mi ji sežemo ročno v

dinamit in smodnik, izjavil si, kako se podaja v tvoji roki revolver, ali sploh morilna orodja.

Posezimo malo nazaj. Stellmacher in Kammerer, to ste nam znani imeni, ker z grozo se še spominjamo, kaj sta te zverj v človeški podobi počenjali. Kdo sta bila? Nemea, ki sta svojih osvetljuječih idej morilno-iskrečo se bakljalo tudi nam, ubogim Avstrijcem prinesla. In od kodi so se pri nas vkrcale sploh take anarhistične misli, kje je naš delavec dobil prvo vzpodbudo, prvi sunec, ki ga je treščil v to pogubno in nesrečno stanje, v katerem sedaj ječi?

Na vse to moramo odgovoriti: z Nemčije. Socijalizem kot tak se je sicer vednostno v modroslovji jel gojiti sicer na Francoskem, a največ privržencev njegovih šteje vendar-le Nemčija. In vendar se je vedno kričalo, da so anarhisti in socialisti le na Angleškem, Francoskem, na Ruskem in v — Avstriji, nikakor pa ne v njihovej domovini. A dokazalo se je v resnici, da je to drugače. Pravda z anarhisti, ki so hoteli soho Germanije na Niederwaldu pokončati, je pokazala, da je ta čin izšel iz srede tolikanj hvaljenega naroda. Za nas Avstrijce je to velikega pomena, ker Bismarkov zakon proti socialistom jim je prebivanje v blaženem „reichu“ nekoliko otežil in zato prihajajo trumoma k nam širit svoje blago.

„Česka Politika“, ki se peča z istim vprašanjem, tako-le piše: „Prav lahko se trdi, da se imamo za te ponavljajoče se pojave zločinstvenega anarhizma zahvaliti samo prijaznim obiskom nemških socialistov vsled Bismarkove postave in ta boj naših političnih oblastij proti temu zlu ni nič drugega, nego boj proti češčemu izseljevanju sosednjega nemškega socijalizma. One misli, ki prevzamejo duha anarhističnih teženj v Nemčiji in ki ne znajo za drugo propagando, niti nimajo družega ideala, nego ropanje in umor, se ne vzrodevajo v glavi našega delavca, katerega odlikuje pred vsem poštenost, ki ima blagočutno srce, čut za rodbino in čegar edina težnja je delo, ki naj bi mu pomagala do imetja in do blagostanja.“ In isti list izreka nado, da kakor hitro se posreči v Nemčiji ondašnjemu anarhizmu priti do korenine, tedaj tudi oni plamen, ki pri nas obližuje posamezna bitja, a še ne celega delavniškega stanu, sam iz sebe pogasne. Mi se popolnoma vjemamo s temi mislimi, ker nas podpira pri tem vsakdanja skušnja. Zadnji nesramni umor v Frankobrodu je jasno dokazal, da pogubni zubelj tega strašnega požara celó najvišje glave, ki so postavljene za red in mir, vničuje. Izvzeto je pa tudi Nemcem iz rok orodje, s katerim so mahali kedaj po nas in kričali v svojem fanatizmu: „Oj ti barbari Slovani!“

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. februarja.

Notranje dežele.

„Oesterr. Corresp.“ prinaša gledé imenovanja *grofa Hohewarta* za predsednika najvišjega državnega računskega dvora nekako primero med vlado grofa Taaffeja in prejšnjimi liberalnimi

vladami in pravi: grof Taaffe jel je zbirati okoli sebe vse nadarjene in odlične državnike, da mu pomagajo pri težavnem delu na korist skupne domovine naše. V tem se pa grof Taaffe ravno od svojih prednikov razlikuje. Liberalni ministri so možé, o katerih je bilo celemu svetu znano, da so bistrega duha in da so z državniško modrostjo nadarjeni, kolikor se je le dalo, odrivali, ker so se bali za svoj obstanek, za svojo pristransko in krivično gospodarstvo. Grof Taaffe dela ravno nasprotno. Kjer vidi velike zmožnosti in izvanredno nadarjenost, skuša može takoj pridobiti za svoje kroge in na srečo so to večinoma možé, ki so, če tudi rojeni Nemci, vendar Slovanom pravični. Škoda, da je grof Taaffe do tega prepričanja še-le sedaj prišel; naj bil bi grof Taaffe to že pred 5 leti storil, bilo bi že marsikaj drugače in boljše. Povsod je navada, da si vlada v najbližjem okrožji okoli sebe zbere može, ki so ž njo enega in istega duha, ki ji pomagajo k vtrjenji njenih nakan in misli. Grof Taaffe je storil ravno narobe. On sam se je trudil, kolikor je bilo sploh mogoče, da bi Slovanom dal že tolikrat obljubljeno in celó po postavah jim zagotovljeno enakopravnost, toda kar je on podnevu postavil podrl so razni načelniki in predsedniki ponoči, ker se niso vjemali s Taaffejevimi načeli — mi smo pa trpeli. Vsega tega bi ne bilo, ko bi bil grof Taaffe takoj od začetka pričel, kar je začel sedaj: svoje k svojim namreč!

Častni zbor *hrvaških brambovskih častnikov* v Zagrebu zbral se je bil 30. januarja na posvetovanje o Radoševiću zadevi gledé podpisa Starčevićeve adrese, ktera se je za veleizdajsko smatrala. Ker je deželni poslanec Radošević ob enem tudi kraljevi nadporočnik v deželni brambi, smatrali so njegovi tovariši častniki podpis imenovane adrese za čin, ki se ne strinja s častniško častjo, ter so ga zaradi tega tudi soglasno obsodili na izgubo častniškega dostojanstva. Dotični sklep častnega zbora predložil se je ogerskemu brambovskemu ministru v potrjenje in kedar se povrne potrjen iz Budapešte, se bode Radoševiću naznanil. Ta dogodek bode zopet v Starčevićem taboru mnogo vriša napravil, kajti Starčevićanci so že zdavnaj zahtevali, da naj bi deželni zbor ne dovolil častniškemu odboru Radoševića preganjati, ker je narodni poslanec in toraj nedotakljiv. Deželnega zbora večina se je pa po posvetovanji na to zedinila, da to ni nikaka sodnijska zadeva, ktera bi v resnici imuniteto zahtevala, temveč notranja častniška reč, ktero bodo častniki med seboj poravnali in deželni zbor iz tega vzroka toraj nič storiti ne more. Pri tem je tudi ostalo. Kako se je homatija izšla, je znano. Starčevićevi adresi se je veleizdajski pečat toraj tudi od te strani vtisnil, poslanec in nadporočnik Radošević plačal ga je pa s svojim častniškim dostojanstvom. Da bo dotični sklep potrjen, je gotovo, kajti pri častnikih so gledé omadeževane časti, resnične ali le domišljene — na to se ne gleda — silno natančni!

Gnjiloba v *madjarskem pravosodju* bila je na 29. januarja povod jako razburjeni seji v ogerskem državnem zboru. Poslanec Lits je vladu očital, oziroma sodnijski upravi, da je v zvezi z lopovi. Omenjal je nekega kraljevega notarja, ki je silno veliko denarja zapravil, kateri mu je bil izročen od udov in sirotnih oskrbnikov. Sodnija ga je sicer zaprla, ker je pa v ječi zblaznil, so ga zopet spustili. Ta blaznost pa ni bila družega nego gola sleparija, ktere se je državna oblast v zvezi s hudodelcem narodu nasproti poslužila. Zapuščeni otroci in vdove jokajo po zgubljenem denarju, lopovski notar pa med veliko gospodo poseda in igra. To, pravi poslanec Lits, ni njegovo mnenje, temveč se tako govori med narodom sploh. Državni zdravniški svet je dal pričevalo blaznosti notarju le zaradi tega, ker mu je hotel na lep način iz ječe pomagati. Takoj za tem oglasi se poslanec Olay in neusmiljeno seka po sodniškem uradništvu sploh. Celó dolgo vrsto zavlečenih pravd spravil je na dan, ki že leta in leta čakajo

rešenja. Madjarsko sodništvo, pravi Olay, odlikuje se po svoji nevednosti, lenobi in spridenosti ter po brezprimerni hudobiji memo vsega sodništva celega sveta. Vse hudobije, kar se jih zgodi, imajo svoje korenine v tej sprideni justici. Minist. predsednik Tisza je silovite napade pobijal, kolikor se je dalo; gledé notarja je rekel, da stvar ni še dognana; najvišji zdravstveni svet vzel je pod svoj zaščit in ravno tako tudi napadene sodnike. Olay se je na to le toliko opravičil, da je on samo polovico sodnikov mislil pri svojem napadu in da je pozabil to javno izreči. Jako žalostno, ako je tudi le polovica sodnikov taka, kakor jo je Olay slikal.

Vnanje države.

Izgon *českich delavcev* iz Draždan se je že pričel in je popolnoma pruske trdosrčnosti vreden. Izgnali so celó take delavce, ki so bili oženjeni in so že nekaj premoženja imeli. Nobena prošnja, nobena predstava ni pomagala. Vse so morali pustiti, ženo in otroke in iti. Nemška vlada pravi, da jih zaradi tega izganja, ker preveč nemškim delavcem konkurencio delajo.

Čez dolgo časa praznovali so letos na *Črni Gori* novo leto na jako slovesen način. Knežji dvor, ki se na zimo po navadi v Rieko preseli, prišel je že dva dni popred (11. januarja) v Podgorico, kamor se je od vseh krajev naroda sošlo, da se je vse trlo. Podgorica tako živahnega življenja še ni videla, kakoršno je bilo ravno letos ondi. Posebno so se pa Črnogorci čudili knežjemu spreodu, ki je bil letos posebno krasen. Otvorili so ga knežji častni vojaki in njegova telesna straža, za katero jahal je knez sam. Za knezom vozila sta se dva dvorna voza s kneginjo in dvornimi gospemi prvokrat po novi cesti, ki je iz Plavnice v Podgorico napravljena. Za vozmi jahalo je dvorno spremstvo, ministri, vojvodi, serdarji in kapitani. Zvečer na 11. januarja razsvetlili so po mestu okna in hiše, po bližnjih gorah so pa kresove zakurili. Drugi večer na 12. januarja napravili so gledališče, kjer se je predstavljala „Balkanska carica“, ktero je knez sam prav dobro spisal. Ob polnoči začeli so topovi grometi, knez je prijel za polno časo in je napil na srečo in na zdravje svojega naroda, želeč mu iz celega srca srečno in zdravo novo leto. Na 13. dan, t. j. na novega leta dan po pravoslavnem računu sprejemal je deputacije in druge odličnjake. „Balkanska carica“ igrala se je še dvakrat s sijajnim uspehom. Vseh veselje vdeležil se je tudi avstrijski ministerski rezident, podpolkovnik Milinković.

V minulem letu smo imeli večkrat priložnost pečati se z razmerami v *Alzaciji* in *Loreni*, ter se nam je redno pokazalo velikansko sočutje, ki po onih najnovejših nemških pokrajinah ljudje Francozom nasproti gojé in ledeno zamrzo, ki ga ima razun nemških orožnikov, vojakov in uradnikov vse do Nemcev, oziroma Prusov. Da je temu tako, pač ni čuda; čuditi bi se bilo, ko bilo bi drugače. Pruski general Mannteuffel, ki je ondi cesarski namestnik, čez svoje podložne prav trinožko gospoduje. Postave so mu edino le one veljavne, katerih paragrafi mu dopuščajo diktaturo. To za sedanjí čas jako neprimerno ravnanje želé Alzacijani odpraviti ter so v nemškem državnem zboru brez usmiljenja odkrili rane, na katerih pod krutim Mannteuffelnom Alzacija krvavi. Prva in največja rana na ondašnjem državnem telesu je ta, da osobna prostost nima nikakega varstva. Poslanca Antoina so trikrat zaprli in trikrat izpustili morali, ker mu niso mogli nikakega madeža dokazati, če tudi so ga imeli vselej zavoljo veleizdaje na paragrafu. Poslednjekrat so ga imeli pod ključem 28 dni, bolehnega in vendar so morali priznati, da je nedolžen. Vsa njegova pregreha bila je ta, da se je bil namenil častnik izdajati, katerega mu je pa diktator Mannteuffel prepovedal, še preden je izšel. Ker so pričeli o tem pisati francoski listi, moral je Antoin v ječo. — Na

besedo, ali bomo dobili kaj „gorkega“, in potem bi že tudi pili. In, hvala Bogu! — dobili smo; dobro se poživili in zdaj smo pozivali natakario, naj nam prinese tudi kaj pijače. A — čujte! — Ta mlada ženska nas praša, ali bomo pili „gmisch“ (gemischtes); na vprašanje, kakošna pijača bi utegnila biti ta, po nam neznanem imenu, nam vljudno odgovori, ter reče (se vé, da nemški, ker je ta kraj že na gornjem Štajarskem): „Vi morate biti pač od daleč, da ne poznate te pijače; ta pijača je pri nas dokaj priljubljena; seosbno mladina jo ljubi; in ta pijača je zmes iz vina, pive in šnopsa. Želite mar pokusiti?“

„O, lepa hvala, lepa hvala!“ — zakličemo in pravimo: „Prinesite nam le raje poliček vinske kapljice, ki nas, utrujene, le pokrepčala, a ne zmedla bode!“ (Po tistem eden drugemu: „Mi imamo denar!“).

Kakor sem že omenil, nam je „kuhinja“ tukaj zadovoljno postregla in ker smo mi namenjeni na Dunaj, hitimo zopet dalje, da bomo tudi danes bližje Dunaja zaspali in bližje Dunaja se zbudili v zgodnje jutro.

Večerni mrak se že vlega in vabi ljudi na

Gospodovi dan k zgodnjemu počitku; in ž njimi tudi nas po že dolgi celodnevni hoji.

„Dovolj! — Čas je!“ si kličemo, in v vasi „Kahlsberg“ poprosimo pri nekem krčmarji za večerjo in postelj. Oboje smo dobili. Kako smo pa danes — to noč — spali, bom pa jutri povedal; zdaj še ne vem. Lahko noč! Z Bogom!

5. dan.

„Dobro jutro! Janez! dobro jutro; še spiš? ali gremo?“ — „In ti?“ — „In ti?“ — kličemo eden drugemu iz — svoje postelje? A, kaj še! Ne v postelji, ampak drugod smo spali, in kje? — že prašáš častiti bralec! — Malo potrpljenja prosim v pojasnjenje, da se bomo prav umeli.

Ko smo se mi trije „Dunajčanje“ za trdno o tem potovanji dogovorili in si potrebni denar zagotovili, ter konečno spravili skupaj vsak okoli 30 gld., smo na potovanji vse le kupovali ter nikjer kot „arme Studenten“ na duri trkali, ampak si s hrano in nočno postrežbo na lastni račun (če ravno ne po kneževu) postregli. A peš-potovalci vedó iz lastne skušnje, da se na deželi, — naj si bode katerikoli — vselej ne dobi vsaka stvar, kakoršne človek želi,

— ko da bi njo s kljuko snel, — in tako se je prigodilo nam zopet prejšnji večer. Ta nam je prinesel „novo skušnjo v torbo“. In kakšno? Naj smem povedati.

Kjer ostanemo 9. avgusta 1863 zvečer, bila je krčma; prvo naše vprašanje je bilo, ali bi mi trije pač zamogli tukaj prenočiti. Ko nam hišni oče prijazno prikima, si ukažemo napraviti malo večerje. Dobro! Po večerji in opravljenem računu prosimo za posteljo. A zdaj izvemo, da bomo dobili danes „slamnato“ postelj. Tudi dobro! Saj ne bode v prvikrat; in meni sploh ne, ker sem kot dijak na počitnicah pri stricu itak vedno ležal na mrvi v čebelnjaku. — Zdaj nas pa hišni oče iz hiše vunkaj peljá ter nas pelje v velik, zeló prostoren zidan hlev, v katerem pa še ni bilo nobene živine; pohištvo je bilo še novo. V kotu pri vratih leži velik kup slame in — ta naj bode naša postelj. To nam mož razloži in — odide s svetilnico v svoj hram.

Primaruha! Dolgi čas! — ali ne? Slamnata postelja; sicer velika in široka — drugače široka, ko prejšnja, toda — v temi smo, toraj — še te ne vidimo. Kaj storiti? Zopet potegniti, ko prvi dan?

tak način si Nemci nikakor ne bodo pridobili so-
čutja in ljubezni ondi, kjer bi obojega najbolj po-
trebovali, pač pa bo mržnja od dne do dne večja
postajala. Nasledke o času vojske si vsaki lahko
sam misli.

Nemčija si nehoté na vso moč prizadeva
krdelo anarhistov po možnosti povečati in sicer s posil-
nimi izgoni delavcev. Na ta način je ondi že marsikaka
srečna družina čez noč prišla na beraško palico, ker
ji je policija očeta izgnala, če je bil tisti po na-
ključji inostranec. Pač se ni čuditi, če je pri takih
razmerah število anarhistov od leta do leta večje in
sicer toliko večje, kolikor je izgnanih delavcev. Res
se ni čuditi, če se človeku tolika brezsrčnost upre,
če zgubi še poslednjo mrvice potrpežljivosti, vidoč,
da se „od zgoraj“ sistematično na to dela, tega in
onega vgonobiti, ki si je celo življenje prizadeval, sebe
in svoje pošteno preživiti. Bismarku na ta način ne
bode pomagala nobena postava, ki bi ga pred anar-
histi varovala. Prva postava v vsaki državi je in
mora biti pravica. Kjer ljudem te zaslombe
manjka, ondi se prej ali poznej vse drugo samo po
sebi zgrudi. Čudno da Bismark tega ne sprevidi!

Amerikanci v državi Novi Jork hočejo
anarhistom do živga. Omenjali smo že, da je
Edmund predlagal postavbo, vsled katere naj bi se
zločini z dinamitom zabranjevali. Načrt tiste po-
stave je sedaj izdelan in je še mnogo ojstreje, kakor
so se nadjali. Huda kazen je določena za vsakega,
kdor bi z razstrelili tržil iz tega namena, da se z
njimi vničuje človeško življenje in imetje, ter so
tako trgovino smatrali za hudodelstvo. Ravno take
kazni čakajo tistega, kdor bi tako trgovino z denarjem
ali prevažanjem podpiral, kdor bi dinamit
izdelaval. Vsak, kdor bo hotel z razstrelivom trgo-
vati, preskrbeti se bo moral za to z dovoljenjem pri
gosposki. Sploh se več ali manj vse ameriške
zvezne države z napravo takih postav pečajo in jih
pri tem posebno vsi odlični časniki toplo podpirajo.

Včerajšnji telegram iz Novega Jorka prinesel
je novico, da je ondi glavnega vodjo amerikan-
skih fenirjev, **O' Donovan Rosso**, na jav-
nem trgu ob belem dnevu napadla angleška ženska
z revolverjem v roki in je petkrat nanj vstrelila. Ve-
liki fenir je padel, kakor snop, če tudi se mu ni
kaj posebno hudega zgodilo. Telegram pristavlja, da
je napadovalka postrežnica v angleški bolnišnici v
Novem Jorku. Tu imamo dvoje nasprotij fenirja in
Angličanko. O' Donovan Rossa bi najraje London z
angleško pokrajino z eno samo dinamitno patrono v
zrak dvignil. S to mislije se mož peča že skoraj
dve leti. Njemu nasproti stoji pa slabotna ženska,
ktera ima pa za domovino od nevidnih sovražnikov
napadovano srce na pravem mestu. Toraj v pravem
pomenu besede mali David in veliki Golijat. Povod
temu nakanjenemu umoru dal je prej ko ne načrt,
ki ga je O' Donovan Rossa v svojem časniku v
Novem Jorku izhajajočem priobčil, kako da bi se
bil moral pretekli teden London z ognjem pokon-
čati. O' Donovan Rossa je namreč ukrenil, da bi se
na določen dan v Londonu po raznih hišah okoli
glavnih trgov nastanovili ljudje fenirji moškega in
ženskega spola, ki naj bi bili potem vsi ob enem
ob dogovorjenem času po dotičnih hišah zažgali.
Mogoče je že, da so fenirji kaj takega obelodanili;
ker je pa znano, da tisti pes ne popada, ki hudo
laja, si smemo tudi tukaj misliti, da je bilo vse le
prazno govorjenje za prazen strah nakanjeno. Naj
že bo, kakor rado, toliko je resnica, da se je v Novem
Jorku borila domovinska ljubezen proti domovinski
ljubezni. Znano je, da Angleži Irce huje zatirajo,
kakor so svoje dni Egipčani Izraelce zatirali. O' Do-
novan Rossa želi kakor drugi Mozes svojim bratom
pomagati, le škoda, da se poslužuje za to zločinstva
in hudodelstva, katerega mu nihče ne more in ne
sme odobravati. Slabotna Angležinja postavila se je
zopet za svojo domovino in svoj narod na noge, proti
možu, ki ima fenirje tako rekoč v rokah in z njimi

— Je še preveč ona prva noč v blagem nam spo-
minu! Zatoraj — „na delo“ „Dunajčanje!“ — si
dajemo eden drugemu pogum. In zdaj pričnemo
delo. In kakó? Prav po domače. Kolikor je bilo
mogoče, smo svoje obleke odložili in lepo poskrili v
slamnat kup; za obleko smo zlezli pa — še mi —
v kupec. Spravljali smo se v to našo posteljo, kakor
smo mogli; vganili smo, da bode v tem slučaju
„rakova pot“ najboljša in najpripravniša; in akoravno
med nami ni bilo „raka“, smo si vendar po „ra-
kovo“ opomogli in priredili si v slamnem kupu svoj
nočni brlog. Dobro! Ali pa v resnici dobro? Pre-
dragi bralec! ako si z dežele, pač dobro znaš, kako
ostro bodeče je strnišče, in naj je tudi iz že omla-
tenega žita; pa tudi, kako trdo; morebiti je tudi
Tebe katerikrat ali pa še mnogokrat taka pšenična
ali ržena bil zbodla — zbodla do krvi. In — med
takimi ječevimi šivankami smo zdaj ležali! No! —
pa počivaj, ako zamoreš; v resnici so bile te bilkine
šivanke bolj nadležne, ko so one lahkonožice, ki
človeku po noči prav rade puščajo.

(Dalje prih.)

dela, kakor se mu ravno primerno in umestno zdi;
a tudi ona se poslužuje v to hudodelstva, in sicer
zavratnega umora. Vse to kaže zmoteno vest — na-
ravni nasledek dandanašnje brezvernosti. In vendar
ima ta pošast toliko častilcev in zagovarjalcev, žali-
bog tudi med Slovenci!

Izvirni dopisi.

Iz Črnega vrha nad Idrijo, 30. jan. Dragi „Slo-
venec“! Iz našega kraja ali „komuna“, kakor pri nas
pravimo, dojde ti le vsacega pol leta kak dopis. To
gotovo ni tvoja krivda. Od nas bi se ti lahko več-
krat in več pisalo, pa nam ne dopušča ljubezen do
nas samih.

Od snega ne bom pisal, dasiravno ga je dosti
pri nas, morda več kakor drugod. Ker se pa od
drugih sneženih krajev toliko čezenj pritožujejo,
bomo pri nas potrpežljivo z njim, dasiravno ima pri nas
mlade. — Nekaj družega pa moram povedati. Da-
vica (difteritika) in pa rubečica (šarlah) ste pri nas
nekoliko osob, posebno otročjih let, že preselili na
oni svet. Obiskovali ste nas ti morilki že pred bo-
žičem prepogostokrat. Pa človek se tolaži dostikrat
preveč, predolgo in zastoj. Ker pa le niste nehali,
je dobilo od teh nepotrebnic slav. c. kr. okr. glav-
arstvo v Logatecu naznanilo in poslalo danes nam za-
želenega in potrebnega zdravnika. Po pregledu ne-
katerih bolnikov naše okolice se je prepovedalo ob-
iskovanje šole za nedoločen čas. No, saj sem videl,
kako veselih obrazov so šli otroci že ob enajstih na-
mesto o poludne iz šole. Počitnice bodo! Do kedar?
Bomo že videli. Tako nepričakovano veselje je go-
tovo boljše za naše otroke, kakor vse posvetne Ljub-
ljanske veselice v tekočem predpustu. Bolni so siro-
maki.

Ravno prav, da se poduk v šoli preneha. Prvič
je sedaj zelo mrz, otroci pa slabo oblečeni. Drugič
saj tako nimamo pravega pripravnega šolskega po-
slopja, kakor je „Slovenec“ že znano. Bomo čakali
na dobitljivo prenehanje obeh bolezní, kakor tudi
še dolgo na novo šolsko poslopje.

Iz Prežganja, 2. febr. Častitim bralcem vrlega
„Slovenca“ in vsim prijateljem z veseljem javljamo,
da je Bog uslišal molitev in prošnje ter odvrnil ne-
varnost, ki je tako hudo pretela že življenju našega
č. g. župnika Mihaela Zupana, kakor je „Slovenec“
oni teden poročal. Hitri zdravniški pomoči, kolikor
mogoče v tem snegu in pri teh slabih potih, naj-
bolj pa, se vé da, Bogu bodi hvala! Gospodu je že
dokaj boljše. Naj bi Bog še bolj vtrdil njegovo zdravje,
da bi skoraj zamogel zopet svojo duhovsko službo
opravljati v teh časih, ko je pomanjkanje duhovnov
povsod vedno bolj občutljivo. Naj bode prijateljem
in znancem še nadalje priporočen v molitev.

Iz Celja, 31. januarja. (VI. letno sporočilo
katoliškega podpornega društva za leto 1884.) (Dalje.)
S pomočjo blagih udov in drugih društvenih do-
brotnikov smo premagali velike stroške za dekliško
šolo in zraven še tudi oskrbeli najubožnejšim učen-
kam iz te šole, kakor tudi učencem iz okoličanske
šole, med šolskim letom toplo hrano ob poludne,
obutev in obleko o božiči, deloma tudi podučnih
pripomočkov med šolskim letom. V začetku l. 1884/5
obiskuje to šolo 205 učenk. Te deklice so razun
ene vse slovenskega rodu, vendar je šolski poduk
tako urejen, da se lahko naučijo tudi nemščine. V
I. razredu se podučuje se vé samo v slovenskem
jeziku; v prvem oddelku II. razreda pa se uči nem-
ščina po 3 ure, v drugem oddelku tega razreda
celó po 4 ure na teden; v prvem in drugem od-
delku tretjega razreda po 5 ur, v tretjem oddelku
po 8 ur na teden. Vsaki vsaj nekoliko zmožni učenki
je tedaj mogoče brez težave se privaditi tudi v go-
voru in pisavi nemškega jezika.

Učencev in učenk, katerim se je med šolskim
letom ob štirih dnevih vsaki teden dajala topla hrana
o poludne, je bilo okoli 100.

Da se poravnajo stroški za to „sirotinsko
kuhinjo“, potem, da smo zmogli stroške, ki nam
jih že napravi nakup obleke, obutev in drugih bo-
žičnih daril, se je osnoval posebni „sirotinski
zavod“ katoliškega podpornega društva. Za ta zavod
so darovali: Premil. gosp. knezoškof Jakob Maksi-
milijan 35 gld. (za božično darilo); slavna Celjska
posojilnica 65 gld.; gospod Konrad Vašič, c. kr.
ministerjalni svetnik itd., vsaki mesec po 2 gld.,
zraven pa še posebej za božičnico 10 gld., skupaj
toraj 34 gld.; preč. g. vitez Anton Vrečko, opat
Celjski, 5 gld.; g. Mihael Vošnjak, deželni poslanec

in inženir, 5 gld.; g. dr. Josip Sernec, odvetnik,
5 gld.; g. Mihael Žolgar, c. kr. gimn. profesor,
15 gld.; č. g. Anton Šlander, č. g. Josip Žičkar,
Kovačeva (Zupančeva) hiša na Zgornji Hudinji, po
7 gld.; č. g. Mat. Stagoj, župnik v Trbovljah, 10
gld.; č. g. Ljud. Hudovernik, katehet, č. g. Ferd.
Majcen, katehet, po 4 gld.; g. Ant. Grabič, posest-
nik, 3 gld.; č. g. Josip Sorglehner, župnik v Loki,
g. M. Zakotnik v Celji, č. g. Janez Pribošič, c. kr.
voj. kurat v Ljubljani, Josip pl. Pol, kaplan v Tr-
bovljah, g. Janez Zupane, posestnik v Gaberji, po
2 gld.; iz nabiralne pušice pri „Grenadirji“ 1 gld.
64 kr.; znesek veselice 24. februarja 1884, pri
kateri se je igrala „Županova Micika“ in se vršila
tombola, 20 gld. 25 kr.; znesek tombole po obnem
zboru našega društva 24. novembra 1884, 16 gld.
87 kr.; kupon od obligacije 4 gld. 20 kr.; manjši
darovi so znašali 41 gld. 68 kr.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Obrekovanje — dvakrat greh.) Zavarujemo se
proti očitaniu, kakor bi hoteli pisatelju podtikati
grdi namen, da hoče pohujševati mladino, moramo
danes vzklikniti s kritikarjem najnovejše slovenske
slovnice za srednje šole (dr. K. Štrekelj) v „Ljublj.
Zvonu“ (V. 2., str. 118), kakor je z veliko
podlostjo in hudobnostjo storil „Slo-
venec“, XII. tečaj, 286. list. — To je podla
in hudobna laž! Še le izbrisali smo v omenjenem
dopisu z Gorenjskega več vzgledov, o katerih „Zvonov“
kritikar sam pravi, naj bi se bili v slovnici z
ozirom na mladino izpustili, ter smo na-
veli samo strani, kjer se nabajajo, kar se je pa nam
od strani dopisnikove hudo hudo zamerilo, češ, da
ne pustimo resnici na dan! In sedaj to — očitaje!!
Lagati v takem listu — jeli to leposlovno ali
znanstveno? ali hkrati oboje skupaj? Kar sicer
omenja o pregrešnem ženskem spolu, ali v kritiki
sami o naših janzenistih in tartuffih, pač ne more
biti niti leposlovno niti znanstveno, marveč je samo
— oslovno!

(Umr!) je v Trstu g. M. Urbančič, 72letni
starček, rodом Tolminec, ki je zapustil lepo premo-
ženje. Kakor se nam od ondot poroča, zapustil je
eno svojih hiš škofiškemu deškemu semenišču, za
ktero je ranjki škof Dobrila do konca njegovega
življenja nabiral in delal. Vivat sequens!

(„Slovana“ 3. številko) zaseglo je c. kr. državno
pravdnštvo zavoljo kratkega poročila o razporu med
vladiko Strosmajerjem in madjarsko vlado. Ker ni
upanja, da bi se dovolila druga izdaja, prosi nas
vredništvo naznaniti, da bode 4. številka izšla z
dvema polama priloge in petimi slikami.

(Zasežen) je bil včeraj „Slov. Narod“ zaradi
listka „Predpustne slike“.

(Vabilo k slovesnosti) katero priredi „Slov.
bralno in podporno društvo v Gorici“ v
spomin Val. Vodnika v saboto, dne 7. februarja
t. l. v restavraciji Dreherjevi na Travniku, št. 16.
Pričetek ob 7½ uri zvečer. — Spored. I. Beseda.
1. Ouvertura „Graničarji“, vgl. pl. Zajic; svira godba.
— 2. V spomin Val. Vodniku; vgl. Hajdrih; poje
zbor. — 3. Slavnostni govor. — 4. Hervaticam, vgl.
pl. Zajic; poje zbor. — 5. Val. Vodniku; zl. dr. L.
Toman; deklam. gčna. I. F. — 6. „Kateri bo?“
veseloigra s petjem v dveh dejanjih. — 7. Srečka-
nje. Igra se na 16 dobitkov. — 8. „Slovanka“,
četvorka, vgl. I. Strauss; svira godba. — Pri besedi
in pri plesu svira godba c. k. pešpolka, vojvoda
Ludovik bavarski. — Vstopnina za osebo 10 kr.;
številke za srečkanje po 10 kr.; gospodje plesalci,
ki dobijo posebna znamenja, po 80 kr. Vstop je
dovoljen udom tega društva in njih družinam, kakor
tudi udom drugih slovenskih društev, ktera so vab-
ljena. Neudom imenovanih društev ni dovoljen uhod
brez vabila. — K obilni vdeležitvi vabi

odbor.

(Nesreča) se je pripetila v dolnji dravski do-
lini ob železnici Maribor-Francensfeste v soboto
proti večeru. Blizo postaje „Lorenzen“ vtrgal se je
plaz snega na bližnji visoki gori, kjer je imelo blizo
20 drvarjev svojo kočjo in čez teden pri sekanji
lesa svoj zaslužek. Ker je bilo ravno k praznikoma
odšlo je že 15 delavcev v dolino, 5 jih je pa še v
gori ostalo. Le-te je velikansk plaz s kočjo vred
pobral in z njimi med silno kopico nasekanih hlodov
grozovito vrišaje v dolino drl, kjer sedaj v silnem

